

SZAKMAI BESZÁMOLÓK

rösen meghaladja a pályázatok reális költségigényeit. Pályázatói és pályázói kultúrának kell kialakulnia, hogy az igények és a lehetőségek közeledjenek egymáshoz. Felvette, hogy érdemes volna feladat-ellátási szerződést kötni az említett országos szakmai szervezetekkel, biztosítva ezzel támogatottságukat, és a megfelelő színvonalat. Problémának tartja, hogy a települések népművelőire egyre több szakterület jut, így nem fordíthatnak egyikre sem teljes figyelmet. Megjelentek a kulturális vállalkozók, akik nem minden esetben szakmai szempontokat helyeznek előtérbe, érdemes munkájukra figyelni, szükség szerint segíteni, együttműködni.

Összegezve: A hagyományőrző mozgalom erős, mondhatjuk, hogy a többi területhez viszonyítva sikerágazat. Az intézményrendszer lehetőségei szerint ki tudja még szolgálni a mozgalmat, mely ma is nagy tömegeket vonz és mozgat meg. Erősíteni kell a művészeti oktatást, a helyi hagyományápolás szerepét, tovább fejleszteni a művészeti iskolai rendszert. Jó volna elérni, hogy a média az ügy jelentőségének megfelelő mértékben foglalkozzon a népművészeti eseményekkel. Fontos, hogy a Hagyományok Háza betöltse összefogó szerepét, új feladatokat kell találni, több területet gondozni. Az új típusú művészeti iskolák még nem találtak helyet az oktatási rendszerben, megfelelő érdekképviseletet, de hatékony szakmai és jogi ellenőrző rendszert is ki kell építeni. Érdemes volna átgondolni a pályázati rendszert, ne csak attrakciók, hosszú távú folyamatok is támogathatók, finanszírozhatóak legyenek. Össze kell hangolni a központi és a vidéki módszertani munkát. Talán a legfontosabb a szakmai, gazdasági kapcsolatok építése, naprakész, állandóan használható adatbankok létrehozása. Fontos még az emberség, a barátság, a közös érdeklődés összetartó ereje.

Héra Éva, szekcióvezető

Vizuális művészeti szekció

A szekció helyszíne a veszprémi Művészetek Háza volt. Csoportunkban egyéni alkotók, megyei közművelődési intézmények vezetői, intézményi szakreferensek, galéria-vezetők, tulajdonosok, szakmai szervezetek képviseltették magukat, több mint 30 fővel.

Lehetőséget teremtettünk arra, hogy a szekció tagjai megismerhessék egymást, s mindjárt a bemutatkozás során megfogalmazzák kötődésüket a területhez. Egy-egy mondatban már ekkor megjelentek azok a problémakörök, melyek szekciónk tagjait érdekelték, érintették.

A plenáris ülésen a fotó területet nem érintette előadás, ezért Győri Lajos, a Magyar Művelődési Intézet szakreferense összefoglalta a fotóművészet jelenlegi tendenciáit. Álláspontja szerint a fotóművészetben alkotók státusza különbözik a többi vizuális művészeti ág résztvevőitől, mert

az amatőrség és a profizmus nem különül el egymástól.

Vitaindítójában a terület művészeti mecenatúráját problematikusnak ítélte, mivel a mozgalom 80 %-a vidéken dolgozik, alkot, ugyanakkor a támogatások 80 %-a Budapest centrikus.

A mozgalom szempontjából az alkotó embert helyezte központba, aki alkotó munkájával „közhasznú” tevékenységet folytat.

Szólt a fotó terület dokumentációs tevékenységéről, mely alapján állításai igazolhatók.

A problémakörben felvetett megállapításai általános érvényességet nyertek a vizuális művészetek területén.

A szekció résztvevői egyetértettek abban, hogy az amatőr – profi szembeállítás több évtizede csak terméketlen vitákat szült. A megjelent könyv címe a jövőre nézve önmeghatározó, melyben az értékteremtő, alkotó ember, az alkotás elemzése, vizsgálata lehet az egyedül helyes gondolkodási, cselekvési irány.

A vizuális terület valamennyi szakágára érvényes az, hogy nem megkerülhető a szakmai ismeretek elsajátítása, a folyamatos tanulás, önképzés, a művészeti ág korábbi, s mai alkotásainak ismerete.

Ezért fontos mindnyájunk számára a közösségeket vezető szakember, tanár, a művészegyeniségek szerepe. A hozzászólások bizonyították, hogy ahol tradicionálisan karizmatikus személyek vezetik a művészeti csoportokat, ott az érték nem csak megteremtődik, hanem tovább él. A szakágakban működő művészetpedagógusok munkája eredményeképpen elképzelhető a felsőoktatási intézményekbe való bejutás is.

Tényként állapították meg, hogy a művészeti műhelyek száma csökkent. Az okokat a művelődési intézmények tárgyi, személyi, anyagi feltételeiben, a mecenatúra kialakulatlanágában látják.

Továbbvivő gondolatként fogalmazódott meg, hogy a műhelyek hiányát részben pótolhatják az időszakos művészeti telepek, intenzív képző, továbbképző munkája.

A bemutatkozási formák, (fesztiválok, országos kiállítások) a műhelymunkák eredményeit kell, hogy felmutassák, s nagyon fontosnak láttuk, hogy egymás munkáinak megismerése, elemzése szakmai fejlődést eredményezhet.

A plenáris ülésen megfogalmazott gondolatokhoz hasonlóan, hangsúlyosan jelent meg a művészeti kritika hiányának problémája. A kritika ugyanúgy hiányzik a helyi, a megyei, mint az országos médiumokból.

Továbbvivő javaslatként hangzott el, hogy ennek elensúlyozására használni kell az új médiumokat. (Kritikai vagy méltató írások Interneten való megjelentetése.)

Az alkotók és az alkotások bemutatásának fontos helyszínei a különböző galériák, kiállítóhelyek. Követendő gyakorlatnak tartjuk a Vas megyei szaktanácsadást, melynek keretében a kisebb településeken működő kiállítóhelyek vezetői éves munkaterv alapján megyei egyeztetést tartanak, ahol megbeszélhetik az őket érintő kérdéseket.

A szekció résztvevői áttekintették a vizuális terület

nemzetközi kapcsolatrendszerét. A képző és iparművészet területén hivatalos nemzetközi szövetség híján megállapításra került, hogy az önmenedzselő galériák, egyéni alkotók tudnak kapcsolatot kialakítani, súlyos anyagi terhek elvállalásával. A fotó és filmművészet területén az országos szervezetek csak központi támogatás igénylésével kapcsolódhatnak a nemzetközi áramlatokba.

A vizuális szekció ajánlása a konferencia határozataihoz:

1. A Nemzeti Kulturális Alapprogram pályázati rend-

szerét célszerű a megyei vagy regionális pályázatokhoz kapcsolni, annak érdekében, hogy egy-egy terület forrásai tovább bővíthetők legyenek. (Ahol ilyen még nincs, úgy ott ösztönző hatású is lehetne ez a gyakorlat.)

2. A pályázatok elbírálásánál az esélyegyenlőség biztosítása kiemelt szempont legyen, jobban érvényesüljenek az alkotó folyamatokat támogató döntések.

3. A Magyar Művelődési Intézet alakítsa ki a művészeti mozgalom Internetes információs rendszerét.

Fekete Márta, szekcióvezető

KEREKASZTAL BESZÉLGETÉS A SZÍNJÁTSZÁS SZÜKSÉGES VOLTÁRÓL

VI. Országos Falusi Színjátszó Találkozó és Konferencia

Adács, 2002. november 21-22-23.

A beszélgetés, melyet Kiss László vezetett, csendes nederben indult. Az alábbi összegzés sűrítménye kíván enni egy családi hangulatú, ám mégis fontos dolgokat moncolgató délelőttnek – úgy tűnik, a többség most a gyakorlati kérdések felé fordult, és a máskor ügyes-bajos dolgaink megbeszélése iránt fogékonyak többsége most ávol maradt. *(A beszélgetéssel párhuzamosan többféle; hamaturgiai, színészvezetési és játéktechnikai tréningen lehetett részt venni. A lejegyző megjegyzése.)*

A kérdések, amelyek felmerültek, hihetetlenül fontosak, mondhatni a levegőben lógnak. Minden szakmai találkozón újra és újra körbejárjuk ezek zömét, más művészeti ágakban is, mivel a megváltozott kulturális környezetben, a szórakoztató nagyipar népbütítő törekvései ellen egyre gyakrabban szólalnak fel a passzivitásra ítélték, akik számára nem elég a kereskedelmi televíziók valósága. A saját életüket keresik, és az abban felmerülő kérdésekre keresnek választ. És önmagukat találják meg a cselekvésben, a színjátszásban, a művészetek gyakorlásában.

Ezekből a kérdésekből és válaszokból adunk most köz- e néhányat.

A beszélgetés első negyedében a helyzetképet vázolták a jelenlévők. Elhangzott, mint már annyiszor, hogy az amatőr színjátszók összefogása, koordinálása kikerült a zétzilált és funkcióváltáson átment megyei közművelődési intézmények hatóköréből, s noha a rendszerváltás óta el- elt esztendőik során nagyrésztük megtalálta és kijelölte a naga helyét, bizonyos funkciókat átengedtek a civilek- iek. A színjátszók, bár az intézményi háttér hiányát erő- en megérzik, önkezükbé vették sorsukat. Éppen a színját- zás területén számos civil szervezet működik, így a szakág mszerveződése jónak mondható. Érdekes, hogy ahol iga- án jól működik a civil szervezet, ott újra erősödik az gyüttműködés a közművelődési intézményekkel, hisz oltaképpen még mindig ezekben a berkekben van lehe- sség a folyamatos létre, műhelymunkákra, fellépésekre.

A jelenlévők fájdalmasan emlegették a már sokszor elhangzott sirámokat, hogy 89 után jószereivel eltűntek az erős megyei intézmények, s belőlük az egyes művészeti szakágakat teljes lélekkel vivő szakemberek. Míg régen egy-egy szakágra jutott egy munkatárs, most a legtöbb helyen az amatőr művészetek egésze – esetleg a népmű- vészet külön – tartozik egy népművelőhöz. Pedig még mindig ott mennek jól a dolgok, ahol a közművelődési szakember igazi gazdája a csoportnak, menedzseli, segíti, szereti őket. Kell az infrastrukturális háttér is, hiszen e nélkül ma már információhoz sem nagyon jutni.

Sok esetben érezhető összefüggés a színjátszás fehér folt- jai és a megyei intézmény hiánya, illetve nem kielégítő működése között. Mert ma is ott aktívabbak a csoportok, ott élénkebb az élet, ahol a megyei intézmény aktív, ahol több munkatárs foglalkozik az amatőr művészetekkel. S talán nem csodálkozhatunk azon sem, hogy ahol egyfajta művészet élénk, ott előbb-utóbb más művészeti ágakban is jelentkezik igény.

Ennek kapcsán arról is sok szó esett, hogy az amatőr színjátszás sokkal inkább közösségi, mint esztétikai érté- keket hordoz. Parázs vita szikrázott fel, melyik fontosabb; hiszen bár a közösségteremtő erő fontos, nem hagyható figyelmen kívül ez utóbbi sem. A tevékenység esztétikai szintje legyen azonban bármilyen alacsony – még mindig százszor inkább ezt kell pártolni, mint a kakasviadalokat, ne adj'úrsten a valóságshow-kat. A rövid vita során vé- gül a jelenlévők egyetértettek abban, hogy meg kell húzni egy esztétikai szintet jelző vonalat, mert itt mégiscsak a színház a fontos. Itt és ekkor hangzott el azonban az a pél- daértékű történet, miszerint egy határmenti faluból 1956- ban többen azért nem disszidáltak, mert bemutatóra ké- szült a színjátszó csoport, próbálni kellett. Lehet, hogy az akkor létrehozott előadás nem volt tökéletes, de memé- e valaki cáfolni, hogy annak a színháznak óriási ereje volt? Olyan kohéziót képviselt – és képviselnek ma is az ilyen színjátszó csoportok –, amely a művészet megtartó erején